

A MAGYAR IRODALOM PROGRAMJA

BEVEZETT MEGJEGYZÉSEK

A II. fokozati vizsgák céljairól:

A II. fokozati vizsga a tanári pálya betöltéséhez szükséges szaktudás frissen tartására, a szemléleti nyitottság ébren tartására ösztönző lehetőség.

A sikeres II. fokozati vizsga a tanár átlagosnál magasabb fokú szakmai-pedagógiai jellegű elméleti felkészültségéről, valamint oktatói-nevelői munkájának színvonalas gyakorlásáról tanúskodik. A II. fokozattal

rendelkező tanár szakmai elismerésben és magasabb anyagi javadalmazásban részesül.

A vizsgakövetelményekről:

A vizsgakövetelmények megfogalmazásának alapvető szempontja az, hogy a vizsgára való készülés valóban segítse a pedagógust abban, hogy munkájában is alkalmazható ismeretekhez jusson, számot vethessen szakmai gondjaival, hogy megoldásokat keressen és találjon is rájuk.

Ennek érdekében a korábbiakhoz viszonyítva az irodalom vizsga követelményeiben a következő tartalmi módosításokat tettük:

☐ Csökkentettük a vizsgaanyagot; ez nem öleli fel, mint eddig, a négy éven át az egyetemen tanult összes diszciplína valamennyi témakörét, hanem csak néhányat ezek közül, az elmélyültebb tanulmányozhatóság érdekében.

☐ Nem tételeket soroltunk föl, hanem nagyobb témaköröket, illetve mindegyik témakörhöz két-két áttanulmányozandó bibliográfiai anyagot. (Azokban az esetekben is, amikor több olvasmányjavaslat jelenik

meg egy-egy témával kapcsolatban, csak kettőt kell a vizsgára kötelezően elolvasni.)

☐ Az irodalomtörténeti témaköröket évszázadok szerint csoportosítottuk; ezen belül is két alcsoportot különítettünk el: az egyikbe a szerzők (és művek, a másikba a nagyobb irodalomtörténeti összefüggésekre

vonakozó kérdések tartoznak.

☐ Az irodalomelméleti témakörök az irodalomértelmezés szemléleti alapját szolgáló legfontosabb ismeretekre utalnak. Ezért nem önálló „tételek” gyanánt kell kezelni _ket, hanem az elméleti háttértudásra vonatkozó követelményekként.

☐ A vizsgatételek megfogalmazásában is együtt kell érvényesülniük az irodalomtörténeti, illetve az elméleti tudásra vonatkozó követelményeknek.

A II. Fokozati vizsga formáiról

A II. fokozati vizsga zárthelyi írásbeli dolgozat formában történik.

Az irodalom írásbeli vizsga a magyar nyelv- és irodalom, illetve a szak módszertanból tett írásbeli vizsga része.

Ezen a vizsgán irodalomból a következő műfajú vizsgafeladatok szerepelhetnek:

- 1) szövegértelmező feladat;
- 2) egy irodalmi jelenség értelmezése az összefüggésekre való rávilágítással;
- 3) tesztfeladatok.

A dolgozatok értékelése a vizsgán ismertetett szempontok alapján történik.

A MAGYAR IRODALOM PROGRAMJA

BEVEZETŐ MEGJEGYZÉSEK

A II. fokozati vizsgák céljairól:

A II. fokozati vizsga a tanári pálya betöltéséhez szükséges szaktudás frissen tartására, a szemléleti nyitottság ébren tartására ösztönző lehetőség.

A sikeres II. fokozati vizsga a tanár átlagosnál magasabb fokú szakmai-pedagógiai jellegű elméleti felkészültségéről, valamint oktatói-nevelői munkájának színvonalas gyakorlásáról tanúskodik. A II. fokozattal rendelkező tanár szakmai elismerésben és magasabb anyagi javadalmazásban részesül.

A vizsgakövetelményekről:

A vizsgakövetelmények megfogalmazásának alapvető szempontja az, hogy a vizsgára való készülés valóban segítse a pedagógust abban, hogy munkájában is alkalmazható ismeretekhez jusson, számot vethessen szakmai gondjaival, hogy megoldásokat keressen és találjon is rájuk.

Ennek érdekében a korábbiakhoz viszonyítva az irodalom vizsga követelményeiben a következő tartalmi módosításokat tettük:

– Csökkentettük a vizsgaanyagot; ez nem öleli fel, mint eddig, a négy éven át az egyetemen tanult összes diszciplína valamennyi témakörét, hanem csak néhányat ezek közül, az elmélyültebb tanulmányozhatóság érdekében.

– Nem tételket soroltunk föl, hanem nagyobb témaköröket, illetve mindegyik témakörhöz két-két áttanulmányozandó bibliográfiai anyagot. (Azokban az esetekben is, amikor több olvasmányjavaslat jelenik meg egy-egy témával kapcsolatban, csak kettőt kell a vizsgára kötelezően elolvasni.)

– Az irodalomtörténeti témaköröket évszázadok szerint csoportosítottuk; ezen belül is két alcsoportot különítettünk el: az egyikbe a szerzők (és művek, a másikba a nagyobb irodalomtörténeti összefüggésekre vonatkozó kérdések tartoznak.

– Az irodalomelméleti témakörök az irodalomértelmezés szemléleti alapját szolgáló legfontosabb ismeretekre utalnak. Ezért nem önálló „tételek” gyanánt kell kezelni őket, hanem az elméleti háttértudásra vonatkozó követelményekként.

– A vizsgatételek megfogalmazásában is együtt kell érvényesülniük az irodalomtörténeti, illetve az elméleti tudásra vonatkozó követelményeknek.

A II. Fokozati vizsga formáiról

A II. fokozati vizsga zárthelyi írásbeli dolgozat formában történik.

Az irodalom *írásbeli vizsga* a magyar nyelv- és irodalom, illetve a szak módszertanból tett írásbeli vizsga része.

Ezen a vizsgán irodalomból a következő műfajú vizsgafeladatok szerepelhetnek:

- 1) szövegértelmező feladat;
- 2) egy irodalmi jelenség értelmezése az összefüggésekre való rávilágítással;
- 3) tesztfeladatok.

A dolgozatok értékelése a vizsgán ismertetett szempontok alapján történik.

Irodalomtörténeti témakörök

a. Régi magyar irodalom

I.

1. Janus Pannonius
2. Bornemisza Péter
3. Heltai Gáspár
4. Balassi Bálint
5. Pázmány Péter
6. Apáczai Csere János
7. Zrínyi Miklós
8. Bethlen Miklós

II.

1. Történetírás: *res gestae* - *res fictae*; a szóbeli hagyomány és az eredetmítoszok tudós értelmezése

2. Középkori hagiográfia: szentség, szentségi kritériumok és tipológia. A magyarországi szentkultusz sajátosságai.

3. A humanizmus antikizáló törekvései és a klasszikus retorikai-poétikai hagyomány alkalmazása a kor anyanyelvű irodalmában

4. A középkor és a reneszánsz kor gondolati hagyatékának (skolasztika, misztika - humanizmus) újraértelmezése a barokk irodalomban, a hit és a vallás relativizálódása közepette

III. Olvasmányjegyzék

Általános munkák:

Jankovits László, Orlovsky Géza (szerk.): *A magyar irodalom története I.* Bp., 2007.

Deák Viktória Hedvig OP, *Árpád-házi Szent Margit és a domonkos hagiográfia*, Bp., 2005.

Klaniczay Gábor, *Az uralkodók szentsége a középkorban*, Bp., 2000.

Kristó Gyula: *Magyar historiográfia I. Történetírás a középkori Magyarországon* Bp., 2002.

Balázs János: *Hermész nyomában*. Bp., 1987.

Téglásy Imre: *A nyelv- és irodalomelméleti gondolkodás kezdetei Magyarországon*. Bp., 1988.

Az egyes szerzőkre vonatkozó szakirodalom:

1. Jankovits László, *Accessus ad Janum: A műértelmezés hagyományai Janus Pannonius költészetében*, Bp., 2002.
2. OLÁH Szabolcs, *Hitélmény és tanközlés: Bornemisza Péter gyülekezeti énekhasználat*, Debrecen, 2000.
3. Kulcsár Péter: *A történetíró Heltai*. In: Varjas Béla (szerk.): *Irodalom és ideológia a XVI-XVII. században*. Bp., 1987.
4. Komlós Tibor: *A Balassi-vers karaktere*. Bp., 1992.
- Pirnát Antal, *Balassi Bálint poétikája*, Bp., 1996.
- Balassi Bálint verseinek hálózati kritikai kiadása: www.magyar-irodalom.elte.hu
5. Bitskey István: *Humanista erudíció és barokk világkép*. Bp., 1979.
6. Bán Imre: *Apáczai Csere János*. Bp., 2003.
7. Király Erzsébet: *Tasso és Zrínyi*. Bp., 1989.
8. Balázs Mihály, Gábor Csilla (szerk.): *Emlékezet és devóció a régi magyar irodalomban*, Kolozsvár, 2007.

kezdetei Magyarországon. Bp., 1988.

b. XVIII. századi irodalom, 1800-1849

I.

1. Mikes Kelemen
2. névtelen szerző (közköltészeti szerző, iskoladráma-szerző, újságíró)
3. Bessenyei György
4. Csokonai Vitéz Mihály
5. Berzsenyi Dániel
6. Kölcsey Ferenc
7. Katona József
8. Vörösmarty Mihály
9. Petőfi Sándor

II.

1. A magyar nyelvű irodalom kibontakozása: kulturális program és gyakorlat együttese
2. Megismerés és érzékenység irodalomtörténete a nemzeti ébredés korszakában
3. A magyar reformkor irodalmi toposzai az egyéni- és a csoport-lét kifejezésére
4. A vizualitás és a narrativitás megjelenési formái a reformkori magyar irodalomban

III. *Olvasmányjegyzék*

Általános munkák:

- Kosáry Domokos *Művelődés a XVIII. századi Magyarországon*. Akadémiai Kiadó 1990
- Csetri Lajos: *Egység vagy különbözőség? Nyelv- és irodalomszemlélet a magyar irodalmi nyelvújítás korában*. Bp., 1990.
- Debreczeni Attila: *Tudós hazafiak és érzékeny emberek. Integráció és elkülönülés a XVIII. század magyar irodalmában*. Universitas kiadó Budapest 2009
- Margócsy István: *Az irodalomtörténeti hagyomány helyzete a XVIII. század második felében*. ItK. 1984. 3. 191-208.
- Első folyóirataink: Uránia*. Sajtó alá rendezte Szilágyi Márton, Debrecen 1999, *Első folyóirataink: Orpheus*, sajtó alá rendezte Debreczeni Attila (Debrecen 2001)
- Horváth Károly: *A romantika fogalma. A romantika műfaji rendje és korszakai* In Uő: *A romantika értékrendszere*, Balassi Kiadó, Budapest 1997. 7-31

Az egyes szerzőkre vonatkozó szakirodalom:

1. Hopp Lajos: *A fordító Mikes Kelemen*. Universitas Bp. 2002
2. Küllös Imola: *Közköltészet és népköltészet. A XVII-XIX. századi magyar világi közköltészet összehasonlító műfaj-, szűzsé- és motívumtörténeti vizsgálata*. L'Harmattan, 2004
1. Szabó G. Zoltán: *Hymnus, a' Magyar nép' zivataros századaiból* in Uő (s.a.r) Kölcsey Ferenc: *Versek és versfordítások*. Universitas Kiadó Budapest 2011. 711-766.3.

2. Penke Olga: „Az ember csak akkor gondolkodik, ha erre felbuzdítják...”. Az olvasó közvetlen megszólítása Bessenyei György írásaiban in Csörsz Rumen István, Hegedűs Béla, Tüskés Gábor szerk. *Historia litteraria a XVIII. században*. Universitas Kiadó Budapest 2006 429-445
3. Borbély Szilárd, Debreczeni Attila, Orosz Beáta (s.a.r): Csokonai Vitéz Mihály: Tanulmányok. Akadémiai Kiadó, Budapest 2002
4. Bécsy Ágnes: „Halljuk, miket mond a lekötött kalóz. Bp., 1985.
5. Csetri Lajos (szerk.): *Nem sokaság, hanem lélek. Berzsenyi-tanulmányok*. Bp., 1986.
6. Gere Zsolt: *Nemzettörténet és mitológia határpontján. 1835 Vörösmarty Mihály: Zalán futása* in Szegedy-Maszácz Mihály, Veres András *A magyar irodalom története 1800-tól 1919-ig*. Gondolat kiadó Budapest 2007. 137-152
7. Bíró Ferenc: *Katona József*, Balassi kiadó, Budapest, 2002.
8. Kerényi Ferenc: Katona József dilemmái. 1833 A Bánk bán kassai ősbemutatója in Szegedy-Maszácz Mihály, Veres András *A magyar irodalom története 1800-tól 1919-ig*. Gondolat kiadó Budapest 2007. 184-195
9. Margócsy István, *Petőfi Sándor. Kísérlet*. Korona, Bp., 1999.
10. Kerényi Ferenc: *Petőfi Sándor élete és költészete*. Osiris Budapest 2008

c. Irodalom az 1849-1908 közötti időszakban

I.

1. Arany János
2. Madách Imre
3. Kemény Zsigmond
4. Jókai Mór
5. Mikszáth Kálmán

II. Témakörök

1. A nemzetszemlélet irodalmi toposzai, műfajai, szótárai és a nemzet megjelenítésének irodalmi dilemmái a 19. század közepén
2. Az írói létforma hivatásosodása és a századközépi irodalmi kultuszok. Az irodalmi kultuszok poétikai következményei
3. A múltból való irodalmi beszéd változó logikái a 19. század közepén és Mikszáth prózájában
4. A magyar novellisztika új formái a magyar irodalmi modernség első hullámában. A változások poétikai következményei: változó szubjektumértés, reflexív elbeszélés

III. Olvasmányjegyzék

Általános munkák (kizárólag ajánlott olvasmányok, az általános tájékozódást szolgálják):

Dávidházi Péter, *Egy nemzeti tudomány születése. Toldy Ferenc és a magyar irodalomtörténet*, Akadémiai–Universitas, 2004.

Dobos István, *Alaktan és értelmezéstörténet. Novellatípusok a századforduló magyar irodalmában*, Debrecen, 1995.

Szajbély Mihály, *A nemzeti narratíva szerepe a magyar irodalmi kánon alakulásában* Világos után, Universitas, Bp., 2005.

Szegedy-Maszácz Mihály (főszerk.), *A magyar irodalom története II. 1800-tól 1919-ig*, Gondolat, Bp., 2007.

Takáts József (szerk.), *A magyar irodalmi kánon a XIX. században*, Kijárat, Bp., 2000.

Az egyes szerzőkre vonatkozó szakirodalom:

1. Dávidházi Péter: *Hunyt mesterünk (Arany János kritikai öröksége)*. Bp., 1994².
- Takáts József, *Arany János szokásjogi gondolkodása*, ItK 2002 / 3–4., 295–313.
- Milbacher Róbert, „Rólad a mese meztelábos cigány múzsaleány!?” (Második közelítés A nagyidai cigányokhoz), ItK 1997/3–4., 347–383.

Dávidházi Péter, *Az idegen nő testének varázsa (Az érzékiség határátlépései Arany költészetében)*, Alföld 1998. november, 89–103.

2.

Barta János: *Az ember tragédiája értelmezéséhez*. In: Uő, *A pálya végén*. Bp., 1987. 278-313.

S. Varga Pál, *„Két világ közt választhatni”. Polifónia és többszólamúság Az ember tragédiájában*, Argumentum, Budapest, 2001.

3.

Szegedy-Maszácz Mihály: *Kemény Zsigmond*. Bp., 1989.

Bényei Péter, *„A szerelem élete” (A Kemény-elbeszélések világképe és poétikája)* = Kemény Zsigmond, *Kisregények és elbeszélések*, s.a.r., jegyz. Bényei Péter, Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen, 1997., 257–280.

Z. Kovács Zoltán, *„Csak allegóriai kép?” A Férj és nő allegorikus olvasatának lehetőségeiről* = Z. K. Z., *„Vanitatum vanitas maga is a humor [!]” Az irónia (korlátozásának) változatai a magyar romantika irodalmában*, Osiris, Bp., 2002, 154–166.

4.

Szilasi László, *A selyemgubó és a „bonczoló kés”*, Osiris–Pompeji, Bp., 2000.

Szajbély Mihály, [*Jókai Mór, Kalligram, Pozsony, 2010, 19-58.*](#)

5.

Szilágyi Zsófia, *Műfaj és szövegtér (A tót atyafiak – A jó palócok értelmezéséhez)*, ItK 1998 / 3–4., 514–533.

Eisemann György, *Mikszáth Kálmán. Kísérlet*, Korona, Bp., 2001.

Hajdu Péter, *Csak egyet, de kétszer. A Mikszáth-próza kérdései*, Gondolat–Pompeji, 2005.

T. Szabó Levente, *Mikszáth, a kételkedő modern. Történelmi és társadalmi reprezentációk Mikszáth Kálmán prózapoétikájában*, L'Harmattan-Magyar Irodalomtörténeti Társaság, Bp., 2007. (Ligatura 2.)

d. XX. századi irodalom

I.

1. Ady Endre költeményei

2. Babits Mihály versei (Jónás könyve, kisebb költemények)

3. Kassák Lajos: *A ló meghal a madarak kirepülnek*; Számozott Költemények

4. Kosztolányi Dezső: *Édes Anna, Esti Kornél*

5. József Attila költeményei

6. Móricz Zsigmond: *Az Isten háta mögött, Árvácska*

7. Ottlik Géza

8. Weöres Sándor

9. Pilinszky János

10. Mészöly Miklós

II.

1. Klasszikus modernség, avantgárd, utómodernség a 20. század első évtizedének költészetében (Ady Endre, Babits Mihály, Kassák Lajos, József Attila és kortársaik munkásságában).

2. A prózanyelv metaforizációja és önreflexiója a modernség prózájában (Krúdy, Móricz, Kosztolányi stb.)

3. Tárgyiasság és személyesség az Újhold lírájában

III. Olvasmányjegyzék:

Általános könyvészet:

Kabdebó Lóránt – Kulcsár Szabó Ernő (szerk.): *„De nem felelnek, úgy felelnek”. A magyar líra a húszas–harmincas évek fordulóján*. Pécs, JPTE, 1992. <http://mek.oszk.hu/05800/05846/pdf/index.html>

Olasz Sándor: *A regény metamorfózisa*. Bp., Nemzeti Tankönyvkiadó, 1997.

Bara Katalin – Csutak Judit: Epikus művek olvasása (1–2.). Líraolvasás. In: Korunk 2005/12, 2006/1, 2006/2. (www.korunk.org)

Margócsy István: "névszón ige" – Vázlat az újabb magyar költészet két nagy poétikai tendenciájáról. In: "Nagyon komoly játékok" Pesti Szalon, Bp., 1996.

Márton László: A kitaposott zsákutca, avagy történelem a történeteken. *Jelenkor* 1998. február. <http://www.c3.hu/scripta/jelenkor/1998/02/06mart.htm>

Az egyes szerzőkre vonatkozó munkák:

1. Kabdebó Lóránt et alii (szerk.): Tanulmányok Ady Endréről. Bp., Anonymus, 1999.

Boka László: Egy új Ady-olvasás néhány lehetséges aspektusáról. In: BL: A befogadás rétegei. Kvár, Komp-Press, 2004. 138–148. (Vagy:

http://www.kik.ro/Varad_archivum/varad_4_szam/Varad_4sz_13.htm)

Ady-értelmezések. Pécs, Iskolakultúra, 2002. <http://mek.oszk.hu/01800/01883/01883.pdf>

2 Nemes Nagy Ágnes: *A hegyi költő*. Bp., 1984.

<http://dia.jadox.pim.hu/jetspeed/displayXhtml?offset=1&origOffset=-1&docId=211&secId=19516&limit=10&pageSet=1>

Selyem Zsuzsa: Nem-jel, nem-tudás, nem-idő. A bibliai Jónás könyve és Babits Jónás könyve apofatikus hermeneutikai megközelítése. In: *Valami helyet*. Bp., JAK-Kijárat, 2001. vagy Kvár, Komp-Press, 2003.

3. Deréky Pál: A magyar avantgárd irodalom (1935–1930) olvasókönyve. Bp., Argumentum, 1998.

Deréky Pál: A vasbetontorony költői. Bp., Argumentum, 1992.

Kabdebó Lóránt et al. szerk. Tanulmányok Kassák Lajosról. Bp., Anonymus, 2000.

4. *Tanulmányok Kosztolányi Dezsőről*. Szerk. Kulcsár Szabó Ernő, Szegedy-Maszák Mihály. Bp., Anonymus, 1998.

5. Bókay Antal: József Attila poétikái. Bp., Gondolat, 2004.

Németh Andor: József Attila. Kolozsvár, Polis, 2005.

6. Onder Csaba (szerk.): Az újraolvasott Móricz. Nyíregyháza, NYTFK, 2005.

Kulcsár Szabó Ernő: *Beszédaktus, szerepkör, irónia*. In: KSzE: Beszédmód és horizont. Bp., Argumentum, 1994. 157–185. (vagy in: Szabó B. István szerk.: A magvető nyomában. Anonymus, Bp., 1993.)

Márton Kalapáti Jolán: Érzelmesség és tárgyiasság néhány aspektusa Móricz Zsigmond Árvácska című regényében. In: Orbán–Antal–Márton: Az irodalomtanítás örömeért. T3, Sepsiszentgyörgy, 2005. (Vagy: Korunk 2005/1, www.korunk.org)

7. Szegedy-Maszák Mihály: *Ottlik Géza*. Kalligram, Pozsony, 1994.

Jakuss Ildikó – Hévízi Ottó: *Ottlik-veduta*. Kalligram, Pozsony, 2004.

8. Tüskés Tibor (szerk.): *Weörestől Weöresről*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp., 1993.

Hock Bea: „Makacs és zavarba ejtő történelmi újrakezdés” A *Psyché* és a *Tizenhét hattyúk* (újabb) lehetséges feminista olvasatai. [Világosság 2006/4](http://vilagossag2006/4).

Weöres Sándor et alii: *Három veréb hat szemmel*. Antológia a magyar költészet rejtett értékeiből és furcsaságaiból. Szépirodalmi, Bp., 1977.

9. Kulcsár-Szabó Zoltán: Intertextuális háttér és a szöveghagyomány rétegződése az *Apokrif*ben. In: *Hagyomány és kontextus*. Universitas, Bp., 1998. 83-102.

Schein Gábor: *Poétikai kísérlet az Újhold költészetében*. Universitas, Bp., 1998. 187-228.

Tolcsvai Nagy Gábor: *Pilinszky János*. Kalligram, Pozsony, 2002. 82-128.

Szávai Dorottya: Jóbon innen és túl. Pilinszky Camus-olvasatáról. [Kortárs, 2002/9](http://kortars2002/9).

10. Mikola Gyöngyi: Az Ómega-pont. Töredékes vázlat a mézőlyi gondolkodás evolucionista nyomairól. *Jelenkor*, 2002. Január. 88-95.

Thomka Beáta: *Mészöly Miklós*. Kalligram, Pozsony, 1995.

http://dia.pool.pim.hu/xhtml/_szakirodalom/meszoly_thomka_meszoly_miklos.xhtml

d. Irodalomelméleti kérdéskörök

1. Az irodalomértést meghatározó előfeltevések és az irodalomoktatás
2. A modern irodalomtudomány paradigmaváltásai; a műértelmezés irányzatai
3. Mű és világa
4. Olvasás, megértés, értelmezés
5. A történetiség elvének hagyományos és hermeneutikai koncepciói

Olvasmányjegyzék

1.
 - Balassa Péter: Lehetséges-e az esztétikai nevelés? In: uő: *Törésfolyamatok*. Csokonai Kiadó, 2001.
 - Kulcsár Szabó Ernő : Irodalomértésünk néhány örökletes előfeltevéséről. In: *Irodalomtanítás a harmadik évezredben*. Krónika Nova Kiadó, 2006.
2.
 - Ann Jefferson, David Robey (szerk.): *Bevezetés a modern irodalomelméletbe. Összehasonlító áttekintés*. Osiris Kiadó, Bp., 1995.;
 - Bókay Antal: Az irodalomtanítás irodalomtudományi modelljei. In: *Irodalomtanítás a harmadik évezredben*. Krónika Nova Kiadó, 2006.
3.
 - Cs. Gyimesi Éva: *Teremtett világ*. Bukarest, 1983.
 - IV. Kortárs irodalom c. fejezet az *Irodalomtanítás a harmadik évezredben* című kötetből. Szerk. Sipos Lajos, Krónika Nova Kiadó, 2006.
4.
 - Hans- Robert Jauss: *A költői szöveg az olvasás horizontváltásában*. In: *Recepcióelmélet – esztétikai tapasztalat – irodalmi hermeneutika*. Osiris Kiadó, Bp., 1997.
 - VII. Az irodalom határterületei c. fejezet az *Irodalomtanítás a harmadik évezredben* című kötetből. Szerk. Sipos Lajos, Krónika Nova Kiadó, 2006.
5.
 - Hans- Robert Jauss: *Az irodalomtörténet mint az irodalomtudomány provokációja*. In: *Recepcióelmélet – esztétikai tapasztalat – irodalmi hermeneutika*. Osiris Kiadó, Bp., 1997.
 - Műfaj, stílus, motívum c. fejezet az *Irodalomtanítás a harmadik évezredben* című kötetből. Szerk. Sipos Lajos, Krónika Nova Kiadó, 2006.